

Biotska raznovrstnost ali podnebne spremembe – temi transnacionalnega sodelovanja

Pobuda Evropske skupnosti podpira v okviru operativnega programa za območje Alp (INTERREG IV B) številne nove projekte. V središču pozornosti je vsakokrat ena od treh programskih prednostnih nalog: konkurenčnost in privlačnost alpskega območja, prostorska dostopnost in kakovost povezovanja oz. okolje in preprečevanje tveganj. Več novih projektov se poleg tega ukvarja s pomembno temo podnebnih sprememb.

Cilj projekta ECONNECT je zmanjšati ovire na selitvenih poteh živali.

© www.pixelio.de

Operativni program za območje Alp za obdobje 2007-2013 je nadaljevanje programa iz prehodnega strukturnega obdobja 2000-2006. Prednostni cilj v tem obdobju je povečanje konkurenčnosti in privlačnosti območja sodelovanja z izvajanjem skupnih dejavnosti na področjih, kjer je za doseg trajnostnih rešitev potrebno transnacionalno sodelovanje.

Od 136 predlogov projektov, ki so bili predloženi od začetka leta do sedaj, je bilo konec junija 12 projektov izbranih za

subvencioniranje. Pomembne teme, ki jih ti projekti obravnavajo, so na primer podnebne spremembe, turizem, odnosi med mestom in vasjo in upravljanje voda.

Projekt ECONNECT „Improving Ecological Connectivity in the Alps“, pri katerem kot partnerka sodeluje tudi Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA), se osredotoča na vzpostavitev čezmejnega ekološkega omrežja v Alpah. Šest pilotnih regij se bo na podlagi skupne metodologije ukvarjalo z izboljšanjem in ponovno vzpostavitvijo ekološke povezanosti. V ta namen bodo določene ovire, ki preprečujejo selitev določenim živalskim vrstam, in izdelana priporočila, kako te ovire odstraniti. Poleg tega bo treba opraviti primerjavo zakonskih podlag za vzpostavitev ekološke povezanosti in po možnosti uvesti ustrezne izboljšave. Pri projektu sodeluje 16 partnerjev iz vseh alpskih držav. Projekt ECONNECT bo trajal tri leta, njegov proračun pa znaša 3,2 mio. evrov.

V trenutnem programskem obdobju je za subvencioniranje projektov na razpolago 130 mio. evrov, drugi krog razpisa za predložitev projektnih idej pa bo predvidoma jeseni 2008.

Več informacij na <http://www.alpine-space.eu> (en)

Vsebina

Stran 1

Biotska raznovrstnost ali podnebne spremembe – temi transnacionalnega sodelovanja

Stran 2

Prenos znanja – nov steber regionalnega razvoja?

Turski plinovod: iskanje rešitev za sporni projekt

Modifikacije alpskih rastlinskih združb

Vodna energija v Franciji v preroadu?

Stran 3

EU: pravico do čistega zraka je mogoče iztožiti

Francija: naravni parki izvajajo okoljski program Grenelle

Povečana sečnja lesa na švicarskem gorskem območju

Klic gora – na pomoč!

Stran 4

O tem in onem

Prireditve

Saj ni res, pa je...

Najpomembnejši članki:

Več na strani 2: Prenos znanja – nov steber regionalnega razvoja?

Zadnja številka dvojezične (fr/en) revije Revue de Géographie Alpine (RGA) obravnava upravljanje in prenos znanja v regionalnem kontekstu.

Več na strani 3: EU: pravico do čistega zraka je mogoče iztožiti

Evropsko sodišče je ustvarilo možnost vložitve tožbe zaradi kršitve pravice do čistega zraka. Državljan, ki so izpostavljeni velikemu onesnaženju zraka s finimi prašnimi delci, lahko od sedaj dalje povsod po EU iztožijo uvedbo učinkovitih ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka.

Prenos znanja – nov steber regionalnega razvoja?

Zadnja številka dvojezične (fr/en) revije Revue de Géographie Alpine (RGA) obravnava upravljanje in prenos znanja v regionalnem kontekstu. Trije ključni elementi znanstveno-raziskovalnega dela so človek, organizacija in tehnologija. Medtem ko so v devetdesetih letih prejšnjega stoletja prevladovali tehnično usmerjeni pristopi, je danes v ospredju človek. Geslo se glasi *high touch* in nič več *high tech*.

V pričujoči izdaji je predstavljenih več modelov. Albert Simard opisuje prenos znanja kot verigo ustvarjene vrednosti, ki je usmerjena na tržišče in storitve. Roland Scherer in Klaus-Dieter Schnell pojasnjujeta, kako pomembno vlogo ima prenos znanja v novi švicarski regionalni politiki. Wolfgang Pfefferkorn in Serena Rauzi sta zbrala pozitivne izkušnje, pridobljene pri projektu CIPRE za prenos znanja „Povezanost v Alpah“. Opravljeno delo pri prenosu znanja v okviru tega projekta, ki je usmerjen v prakso in presega jezikovne in državne meje, je doslej namreč edinstven primer tudi zunaj alpskega območja. V zadnjem prispevku Karolina Begusch-Pfefferkorn na primeru bilance znanja avstrijskega raziskovalnega inštituta „Kulturlandschaft“ pokaže, kako je mogoče oceniti delo pri prenosu znanja.

Bibliografija: Revue de Géographie Alpine/Journal of Alpine Research, 96. zvezek, št. 2, junij 2008: Connaissances en mouvement: experiences et propositions/Knowledge transfer: experience and proposal. Grenoble. ISBN 978-2-200-92501-7.

Turski plinovod: iskanje rešitev za sporni projekt

Turski plinovod, vreden 600 mio. evrov in dolg 260 km, ki ga gradijo prek Avstrije, delovati pa naj bi začel leta 2015, je še vedno povod za živahne razprave. V Salzburgu, zlasti v Tennengauu in Pongauu, je projekt naletel na močan odpor prebivalstva, njihovo peticijo proti gradnji plinovoda pa so podprli tudi poslanci deželnega zbora iz vseh strank.

Trenutno vpleteni iščejo ustrezno rešitev za sporno traso načrtovanega plinovoda. Rezultat razprave, ki je potekala prejšnji teden in v okviru katere se je iskala alternativna rešitev, so tri različice. Prva predvideva premestitev trase z zelenega pasu turske avtoceste, druga različica predvideva, da plinovod ne bi potekal po dolini Lammertal, ampak naravnost pri Gollingu po predoru skozi pogorje Tennengebirge. Tretja različica predvideva povezavo načrtovanega turskega plinovoda z načrtovanim vodom napetosti 380 kV. Odgovorni upajo, da bodo z omenjenimi različicami naleteli na manj nasprotovanja, saj plinovod v tem primeru ne bi potekal po posebno občutljivih območjih.

Viri in nadaljnje informacije: <http://www.salzburg.at/themen/leben.html?nachrid=41135> (de), <http://salzburg.orf.at/stories/295357> (de), <http://www.tauerngasleitung.at> (de)

Turski plinovod poteka od zahodnega dela Zgornje Avstrije (Innviertel), prek Salzburga in Koroške do avstrijsko-italijanske meje.

© TGL

Modifikacije alpskih rastlinskih združb

Francoska študija o 171 gozdnih rastlinah v regijah z zmernim podnebjem nazorno opisuje prilagajanje rastlinskega sveta podnebnim spremembam. V povprečju se rastline vsako desetletje pomaknejo približno 29 m višje, da bi se prilagodile vedno višjim temperaturam, kajti šele v višjih legah najdejo razmere, ki jih potrebujejo za rast, razmnoževanje in preživetje. V selitev so primorane rastline na vseh višinskih stopnjah. Medtem ko so tiste s krajšo življenjsko dobo in pogostejšo izmenjavo generacij hitreje spodrinjene v višje lege, se drevesa in grmišča selijo nekoliko počasneje. Vrste, ki so specializirane na alpske habitate, se selijo hitreje kot ostale vrste. Različni selitveni čas pa bo povzročil postopno spreminjanje sestave rastlinskih združb, to pa bo vplivalo tudi na živalski svet.

Bibliografija: Lenoir, J. et al. (2008). A Significant Upward Shift in Plant Species Optimum Elevation During the 20th Century. V: Science. Vol. 320.

Vir: <http://www.sciencemag.org/cgi/content/abstract/320/5884/1768>;

Infos: <http://www.agroparistech.fr/-Espace-presse-.html> (fr)

Podnebne spremembe dolgoročno vplivajo na spremembe rastlinskih združb.

© www.pixelio.de

Vodna energija v Franciji v prerođu

Francoski okoljski minister Jean-Louis Borloo je pred kratkim razveljavil razpis in podaljšanje veljavnosti 400 koncesij za upravljanje največjih francoskih pregradnih zidov. To je prvi od treh delov načrta za širšo rabo vodne energije v Franciji, ki naj bi ga konec leta predložili parlamentu. Poleg tega je načrtovana močna finančna podpora za povečanje proizvodnih zmogljivosti in za vzpostavitev črpalnih postaj, ki naj bi preprečile nastanek ozkih grl v proizvodnji. Okoljske organizacije so o omenjenem načrtu že izrazile dvom. Mnenja so, da proizvodnje ni mogoče povečati brez negativnih posledic za okolje, zato se zastavlja vprašanje, ali je resnično treba še zadnje naravne vodotoke žrtvovati za kratkoročno rešitev problema energije.

Viri in nadaljnje informacije: http://www.fne.asso.fr/fr/relance-du-plan-hydraulique-francais--revenir-a-plus-de-prudence-et-de-realisme-.html?cmp_id=33&news_id=113&vID=5 (fr), <http://www.enviscope.com/15488-hydroelectricite-barrages-concessions-environnement.html>

EU: pravico do čistega zraka je mogoče iztožiti

Evropsko sodišče je ustvarilo možnost vložitve tožbe zaradi kršitve pravice do čistega zraka. Državljeni, ki so izpostavljeni velikemu onesnaženju zraka s finimi prašnimi delci, lahko od sedaj dalje povsod po EU iztožijo uvedbo učinkovitih ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka. Pristojni organi morajo pripraviti akcijski načrt s takojšnjimi ukrepi, na podlagi katerih je treba prekoračitve mejnih vrednosti najprej zmanjšati na najmanjšo možno mejo, poleg tega pa zagotoviti dolgoročno preprečevanje prekoračitve mejne vrednosti.

Evropsko sodišče je omenjeno odločbo izdalo, potem ko je nemški državljani tožil mesto München zaradi neučinkovitih ukrepov za ohranjanje čistosti zraka. Medtem ko v Nemčiji s tožbo ni uspel, mu je to uspelo v Luksemburgu. Evropsko sodišče v obrazložitvi navaja smernico EU, ki predvideva, da je treba zapleteno problematiko finih prašnih delcev rešiti s pomočjo celovitih akcijskih načrtov.

Aglomeracije v Alpah in doline z intenzivnim tranzitnim prometom vsako leto bolj ogrožajo onesnaženja ozračja s finimi prašnimi delci – in tudi tukaj se organi oblasti v prihodnje ne bodo mogli tako enostavno izogniti svoji dolžnosti.

Viri in več informacij: <http://curia.europa.eu/de/actu/communiqués/index.htm> (de/fr/it/en), <http://www.presseportal.de/pm/22521/1234944/mail> (de), TAZ, 26.07.2008

Od leta 2005 dalje standard EU določa, da je lahko mejna vrednost za fine prašne delce v ozračju presežena največ 35 dni letno – na območju celotne Münchenske regije pa se je prav to zadnja leta dogajalo veliko pogosteje.

© www.pixelio.de

Francija: naravni parki izvajajo okoljski program Grenelle

Francoski regionalni naravni parki so o različnih temah iz nacionalnega okoljskega programa Grenelle Environnement, kot so npr. podnebne spremembe, ekološki koridorji in kakovost periurbanih območij, pripravili različne projekte. K temu jih je pozval okoljski minister Jean-Louis Borloo, ki želi parke zasnovati kot pilotne regije za izvajanje ciljev programa Grenelle. Tako je 42 od 45 parkov sprejelo izziv in pripravilo ustrezne projekte. Izvajanje dvanajstih izbranih projektov bo država finančno podprla v višini 1,25 mio. evrov.

Naravni park Pilat v regiji Rona-Alpe želi tako v praksi izvesti projekt, ki predvideva vzpostavitev središča mobilnosti in spletni portal, na katerem bodo zainteresirani lahko poiskali priložnosti za potovanje kot sopotniki. Park sodeluje še pri dveh drugih projektih: pri velikem projektu regionalnega naravnega parka Centralni masiv, ki pripravlja vzpostavitev ekološkega koridorja od Morvana (Burgundija) do katalonskih Pirenejev, in pri filmskem projektu za ozaveščanje javnosti o trajnostnem načrtovanju mest na podeželju, ki ga izvaja regionalni naravni park Morvan.

Viri in nadaljnje informacije: <http://www.developpementdurablejournal.com/spip.php?article3018> (fr), http://www.actu-environnement.com/ae/news/experimentation_grenelle_parc_naturels_regionaux_5490.php4 (fr)

Povečana sečnja lesa na švicarskem gorskem območju

Količina lesa, ki so ga v Švici posekali leta 2007, znaša 5,7 mio. kubičnih metrov in je skoraj na ravni iz prejšnjega leta, seveda pa obstajajo velike razlike v trendu rabe med posameznimi regijami. Tako se je sečnja v gozdovih na območju Švicarske planote, kjer je bila raba že doslej precej intenzivna, v povprečju zmanjšala za 7 %, medtem ko se je v drugih gozdovih povečala: za 16 % na južni strani Alp, za 8 % v Alpah, 7 % v Juri in 2 % v alpskem predgorju. Omenjeni podatki so razvidni iz statističnih podatkov za gozdarstvo za leto 2007, pripravljajo pa jih v zveznih uradih za statistiko in za okolje.

Za zadnje triletno obdobje je značilno stalno povečevanje povpraševanja po švicarskem lesu. Cene surovega lesa so se zaradi tega spet povečale in se lani v povprečju postopoma približale ravni cen iz osemdesetih let.

Vir: <http://www.bafu.admin.ch/aktuell/medieninformation/00004/index.html?lang=de&msg-id=20235> (de/fr/it)

Dlež lesne proizvodnje v strukturi dohodka gozdnega gospodarstva se med posameznimi regijami močno razlikuje in sega od 37 % v Alpah do 65 % na Švicarski planoti.

© www.pixelio.de

Klic gora – na pomoč!

Nemška parlamentarna skupina Zveze 90 in Zelenih (Bündnis 90/Die Grünen) je objavila novi program za varstvo Alp. V brošuri s pomenljivim naslovom „Klic gora – na pomoč!“ javnost seznanjajo, kako bi bilo treba oblikovati strukturne spremembe v planinskem gospodarstvu, kaj prinašajo spremembe v prometu in kako bi bilo mogoče Alpe uporabiti kot vzorčno regijo. Različne teme, kot so denimo problematika gorskih gozdov, podnebne spremembe, ohranjanje biotske raznovrstnosti in vedno večje obremenitve okolja zaradi prometa, avtorji obravnavajo kratko in jedrnat. Brošura izhaja iz letos sprejetega dokumenta s stališči parlamentarne skupine.

V dokumentu Zeleni menijo, da je naloga politike zbuditi in krepiti zavest o ogroženosti alpskega območja na mednarodni in nacionalni ravni. Varstvo Alp je interdisciplinarna naloga in jo je zato treba kot zgled postaviti na osrednje mesto na številnih političnih področjih.

Vir in prenos brošure: http://www.gruene-bundestag.de/cms/publikationen/dok/237/237934.broschuere_der_berg_ruft.html (de)

O tem in onem

Grozi zavarovanim območjem v Italiji privatizacija?

Kot je prepričana italijanska ministrica za okolje Stefania Prestigiacomo, italijanska zavarovana območja niso učinkovito vodena, zato je predlagala, da bi jih upravljale ustanove in tudi zasebniki. Ta zamisel pri okoljskih organizacijah, zlasti pa še upravah parkov ni naletela na veliko odobravanja.

Združenje italijanskih zavarovanih območij Federparchi je v pismu ministrici glede tega izrazilo svoje stališče in vznemirjenost zaradi omejevanja finančnih sredstev za zavarovana območja, kar je privedlo do tega, da je vlada uvedla varčevalne ukrepe. Poleg tega združenje poudarja, da se država oz. javni sektor, ki je sicer zadolžen za financiranje splošnega dobra, to pa so tudi zavarovana območja, tej odgovornosti ne sme izogniti.

Viri in več informacij: <http://www.repubblica.it/2007/06/sezioni/ambiente/parchi-repubblica/polemica-parchi/polemica-parchi.html> (it), <http://www.parks.it/news/dettaglio.php?id=3317> (it)

20 ton odpadkov iz Narodnega parka Mercantour

Okoljska organizacija Mountain Wilderness in francoski Narodni park Mercantour sta pred kratkim v parku organizirala že deseto skupno čistilno akcijo, v kateri so prostovoljci v 300 delovnih dneh zbrali kar 20 ton odpadkov. Med drugim so odstranili tudi več kot 5 km bodeče žice, ki so jo postavili med drugo svetovno vojno. Sicer pa prostovoljci vsako leto na različnih čistilnih akcijah, ki potekajo na celotnem alpskem območju, dejansko zberejo na tone vojaških in civilnih odpadkov.

Vir: http://www.mountainwilderness.fr/index.php?option=com_content&task=view&id=2276 (fr)

Poskusi s folijo za prekrivanje ledenikov v dolini Veltlin/Valtellina

Milanska univerza izvaja v Italiji poskuse s folijo za prekrivanje ledenikov: raziskovalci so doslej okoli 150 m² površine ledenika Dosdè v dolini Veltlin/Valtellina prekrili s folijo iz geotekstila, ki naj bi led zaščitila pred UV-sevanjem. Folija v celoti tehta le 500 g in stane 700 evrov. Izhodišče za poskuse so spoznanja iz Himalaje, kjer se ledeniški tokovi, pokriti s folijo, sploh ne talijo. Folijo bodo odstranili septembra, takrat pa bodo poskus tudi ocenili.

Vir: <http://www.corriere.it> (it)

Prireditve

Mednarodna konferenca: **Energy and Climate Change: Si.nergy for the Future**. Bled/SI, 31. 8.-1. 9. 2008. Jezik: en. Organizira: Bled Strategic Forum.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.bledstrategicforum.org/> (en/sl)

13th IWRA World Water Congress: Montpellier/F, 1.-4. 9. 2008. Jezika: en, fr. Organizira: International Water Resource Association.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.wc2008.msem.univ-montp2.fr/> (en/fr)

IWA World Water Congress and Exhibition. Dunaj/A, 7.-12. 9. 2008.

Jezik: en. Organizira: International Water Association.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.iwa2008vienna.org> (en)

Mednarodna konferenca: **Zgradbe, energija in okolje 2008 (ZEO 2008)**.

Brdo pri Kranju/SI, 1. in 2. 10. 2008. Jeziki: sl. Organizira: Kubus Inženiring.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.kubus.si/> (sl)

Mednarodna konferenca o usmerjanju tokov obiskovalcev na zavarovanih in rekreativnih območjih: **4. International Conference on Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected Areas**.

Montecatini Terme/I, 14.-19. 10. 2008. Jezik: en. Organizirata: National Research Council, MMV.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://web.fi.ibimet.cnr.it/MMV4/index.php/> (en)

Saj ni res, pa je...

... Živahna gradbena dejavnost v okviru priprav na olimpijske igre dobro napreduje. Že dobra polovica od 105 načrtovanih gradbenih projektov, torej 55, je bila končana do 30. septembra 2007. Nato je bilo 30. decembra 2007 dokončanih 59 zgradb, okoli 10 % vseh zgradb pa še ni zgrajenih niti do polovice. Če verjamemo napovedim piemontske regije, bi lahko bile pri tej neverjetni hitrosti vse gradbene dejavnosti, povezane z olimpijskimi igrami, končane že spomladi 2009. Vse lepo in prav, vendar ni tu nekaj čudnega? No, morda pa je to dejstvo, da so bile zimske olimpijske igre v Torinu spomladi leta 2006 ...
Vir: La stampa, 10. 7.2008